

ئەمەریکا باجی کە کەنگایەتی خۆی دەدات

ئەمجد شاکەلی

دەسگاکانی ڕاگەیانندی ئەمەریکا و ئەوروپا و تەنانەت تاکی ئاسایی ئەوروپاییش، کە باسی ڕووداوەکانی 11 ئەیلوولی 2001ی ئەمەریکا دەکەن، هەر دەلێتی سنووریک یا هیلێک بە نێوان دوو جیهاندا یا دوو مێژوودا، دەکێشن و پێیان وایە، کە مێژووی پاش 11ی ئەیلوول جیاوازه له مێژووی پێش 11ی ئەیلوول و پێیان وایە ئیدی جیهان هەرگیز ئەوهی جارن نییه. ئەمەریکایی و ئەوروپایی، له کێشانی سنوور و هیل و مەرزدا، گەلیک زێرەکن و چاکی لێدەزانن. مەگەر هەر ئەوان نەبوون و نین، کە له سەر میزی خواردنەوه و قومان، به راسته، تهواوی ئەفریقایان وەک پاقلاوه، به سەر دەیان دەولەتدا، بەشیوەتەوه. مەگەر هەر ئەوان نین، کە هەر گەلیک و هەر هۆزێکی جیهانی سییه میان، له توپەت کردووه و نیوهی خانەوادەیهکیان خستووته بئەستێ دەولەتیکهوه و نیوهکەهی دیکەشی له ویدیوی سنوورەوهیه و مەگەر تەنێ له خەوندا، یه کدی ببیننەوه. نموونەش: عەرەب، بەلووچ، پەشتۆ، تاجیک، کورد، دورزی، نازەری و... - له ولاتانی دەقەرەکەهی خۆمان- و تهواوی ئەفریقا و ئەمەریکای خواروویش. تاکی ئاسایی ئەوروپایی و خۆراوایی و ئەمەریکایی، چون هەسپی گالیسکه کێشی، ئەملا و ئەولا و چاوگیرا، بیر دەکەنەوه و رادیۆ و تەلهفزیۆن و ڕۆژنامه و ئینتەرنێت و سیاسەتکارانی خۆیان چ دەلێن، ئەمانیش هەر ئەوه دەبیسن و تێدەگەن و دەلێنەوه و هەر ئەوهش بەراست دەزانن. هەرچی ئەو ڕووداوهی 11ی ئەیلووله، کە ئەمەریکا و تهواوی ئەوروپای هەژاند، بەراستی و سەدەلسەد، هێشتا بۆ هیچ کەسیک ئاشکرا و ڕوون نییه، کە کێ ئەنجامی داوه یا راستتر کێی له پشتهوه بووه! ئەمەریکا و ئەوروپا و ڕۆژاوا، له بیانوو دەگەرێن و مەبەستیان تەنێ دەستەیهک یا خەلگەلیکی دیاریکراو نییه، کە به نیوی تەرۆریست و تەرۆریزمەوه، له بەینیان ببەن، بەلکه مەسەلهکە فرە لهوه گەورەتر و بەربلاوتره. ئەگەر بمانهویت له کارەساتی 11ی ئەیلوول تیبگەین، گەرەکه ئاورپیک له پاشخان و پێشینەهی ئەو ڕووداوه بدەینەوه. ئەوهی که 11ی ئەیلوول ڕوویدا، هیچ لهوهی که له سەفارهتخانهکانی ئەمەریکادا له بەیرووت و تەنزانیا و کینیا، ڕوویاندا، جیاوازی نییه. ئەمەریکا بهو تووشبوون و لێقهومانه، باجی سیاسەتی چەوتی خۆی و کەلەگایەتی و نێرەکەرایەتی خۆی دەدات. ئەگەر ئەمەریکا و ئەوروپا و خۆراوا باس له تەرۆریزم و تەرۆریست دەکەن، خۆ دیرۆکی خۆیان، هەموو خەلتانی خوین و دیرۆکی تەرۆریزمه و بەشی زۆرینەهی کارەکانیان بەرانبەر جیهانی سییهم و هەژارانی جیهان و گەلان و ولاتانی بئەست، کارگەلیکی تەرۆریستانه بووه. بۆ خۆیان گەورەترین و هێزدارترین و توانا ترین تەرۆریستی ئەم دنیا یەن. مەگەر جەنگی خاچەلگرانی مەسیحییان بەرانبەر ڕۆژەهلاتی موسوڵمان، کوشتن و بردن و بەکێلەکردنی رەشپێستانی ئەفریقای له ئەمەریکا و بۆ ئەمەریکا، له نیو بردنی ئیندیانهکانی ئەمەریکای خواروو و سەروو، ئەبۆریجینهکانی ئەوسترالیا و ماورییهکانی نیوزیلاند و کوشتنیان و کردنیان به مەسیحی و سەپاندنی زمانی ئینگلیزی و ئیسپانیۆلی به سەریاندا و سڕینهوهی فەرهنگیان و پاشتریش هێشتنەوهیان له ناوچهی دیاریکراودا، وەک چۆن باخچهی ئازەلان، ئازەلی بەستەزمانی تیدا بەند دەکری، داگیرکردنی بەشی زۆری ئاسیا و ئەفریقا و ئەمەریکای خواروو و دابەشکردنیان له نێوان ولاتانی ئەوروپادا و تالانکردن و ڕووتاندنەوهیان، داگیرکردنی ئەلجەزایر و شەهیدکردنی پتر له یەک میلیۆن مرقۆی ئەو ولاته، جەنگی فیتنام، بۆمبارانی هیرۆشیما و ناگازاکی، بۆمبارانکردن و وێرانکردنی عیراق و برسیکردنی ولاتیک، کارەساتەکانی ڕوواندا و ئەفریقای خواروو و لیبیا، ئابلقەهی ئابووری کووبا و لیبیا و عیراق و ئێران، چاندن و قوتکردنەوهی ئیسرائیل له نیوجەرگەهی ڕۆژەهلات و جیهانی ئیسلامیدا و ڕۆژانه کوشتنی فلسینیان، دژایەتی شۆرشێ ئیسلامی

ئيران و تەواوی شۆرش و بزاقە پزگاریخوازهکانی جیهان، پووخاندنی ئاللیندی و کۆمەککردن بە پینۆشی و کوشتنی خەلکی چیلی، دەسەلاتگرتنەدەستی نازیزم و فاشیزم و تاوانەکانیان و... سەدان کاری دیکە لەم جۆرانە، کارگەلیکی تەرۆریستانە نین! ئەگەر ئەوانە تەرۆریزم نەبن، ئەوا هیچ شتیک لەو دنیاوەدا تەرۆریزم نییە. میژوو لە کەن مەرقی پۆژاوی تەنئ میژووی ئەوروپا و ئەمەریکای سەرۆه و لە دەریی ئەو میژووه، ئەوان میژوویەکی دیکە نابینن و نانس و ناخویننەوه. خۆراوی سەرمایه‌داری تا سۆسیالیزم و کۆمۆنیزم لە ئارادا بوون، تەواوی هیزیان بۆ لیدانی ئەوان تەرخان کردبوو و جارنایش بۆ لیدانی کۆمۆنیزم، ئیسلامیان بە دۆستی خۆیان دادەنا. لە دوا پووخاندنی کۆمۆنیزم، ئیدی پۆژاوا، ئیسلام بە نەیارێ سەرەکی خۆی دەزانیت. تیۆری "کۆتایی میژوو"، کە "فۆکۆیاما"، هینایە ئاراوه و تیۆری "مەملانیی یا جەنگی ژیاڕییه‌کان"، کە "سامۆییل هینتینگتۆن"، هینایە ئاراوه. بە ئاشکرا باس لەوه دەکەن، کە ئەیدیۆلۆژیای سەرمایه‌داری بە تەواوەتی بە سەر تەواوی ئایدیۆلۆژیایکانی دیکەدا سەرکەوت و بەوهی کە شارستانییهت و ژیاڕی ئەمەریکا، مارکسیزم و کۆمۆنیزمی بەزاند و بەسەریدا سەرکەوت، ئیدی تاکە کۆسپیک کە لە ڕێگەدا مابیت، ئیسلام و ئەویش بە لەتوپەت و بەشەشکردنی گەل و نەتەوه‌کانی، ئیدی دەستی بەسەردا دەگیریت و هیچی نامینیت و سەرمایه‌داریی خۆراوا و ئەمەریکا دەبیتە شارپێگە مەرقایەتی. کە مارکسیزم و کۆمۆنیزم—دیاره لە شیوهی ئەو دەولەتە تۆتالیتێر و داخراو و مەرقسەرکوتکرانەدا، کە بە درۆ نیوی سۆسیالیزمیان لە خۆ نابوو و لە پێشی هەموویشیانەوه، یەکیەتی سۆقییت—پووخا، ئیدی ئیسلام بوو بە دۆزمنی سەرەکی پۆژاوا. پێش چەند سالیک، دوا پووخانی دیواری بەرلین و هەلۆه‌شانەوهی سۆقییت، گەتوگۆیەکی تەلەفزیۆنیم لەگەڵ نووسەری ئینگلیزی جوولەکەرەگەزدا، "ئەنتۆنی بویرجز"، لە یەکیک لە کەنالەکانی سویدەوه چاوپێکەوت، ئەو کابرایە زۆر بە ڕاشکاوی دەیگوت، کە وا کۆمۆنیزم پووخا و ئیستا ئیدی، خەتەریکی مەزن، کە لە بەرانە پووخا و ئەوروپادا هەبیت، ئیسلامە. ئەم خەلکە کە ئەورۆکە پۆژاوا و ئەمەریکا و ئەوروپا نیوی تەرۆریست و ئەوانەیان لیدەنن، دویینیکە لە پیناوی بەرژەوه‌ندی خۆیاندا و بۆ دژایەتی کۆمۆنیستانی پووس، پینان دەگوتن "مجاھیدین" و هەموو کۆمەکیکیان پێ دەکردن. سی. ئای. ئەی، بۆ خۆی چەکی پیدەدان و مەشقی پێ دەکردن. ئەگەر جارن دەنگیک لە ڕۆژەلاتەوه یا لە هەر سووچ و قوژبنیکی ئەم دنیاوە، بۆ خۆناسینەوه و ڕاوه‌ستان لە سەر پێی خۆ، بەرز بووبیتەوه، وەک غاندییهک، ماویک، بنبیلایهک، لۆمۆبایهک، گیقارایهک، خومەینییهک، ماندیلایهک یا کاسترۆیهک، ئەوا خۆراوا و ئەوروپا و ئەمەریکا هەموو دنیایان کردووه بە گژیدا و بە ریزپەر و چەوت و دژەشارستانییهت و دژەژیاڕی دانراون. شارستانییهت و ژیاڕییش بە لای پۆژاواوه، تەنئ ناشارستانییهت و ناژیاڕی ئەمەریکای بیفەرەه‌نگە. ئەمەریکا و ئەوروپا و خۆراوا، سیاسەتکار و کارگێر و هەلسوورپینەر و کۆمۆنیست و چەپ و موسولمان و شۆرپشگێری، سازشکار و ترسنۆک و پوولەکی و جاسووس و خۆفروش و ساختەچی و فریودەر و سووک و هەرزەیان دەویت، بۆ وهی بۆ خۆیان و بە ئارەزووی خۆیان، بیانجولینن و کاریان بە سەردا دابەش بکەن. مەبەستی راستەوخۆ و سەرەکی ئەمەریکا و پۆژاوا، لە کۆتایی میژوو و جەنگی ژیاڕی و شارستانییهتەکان، ئەمەریکایان و ئەوروپایان و خۆراوا یانە هەموو جیهانە و تاساندنی هەموو جیهانە و تاساندنی هەموو دەنگیکی بریک لە خۆیان جیاوا. ئەوروپا و ئەمەریکا و پۆژاوا، جیهانیکی یەکرەنگ و یەکفۆرم و یەکبچمیان گەرەکە. دەیانەوهی هەموو جیهان لەفەن (وەک) ئەوان بێر بکاتەوه و لە خولکە ئەواندا بسوورپیتەوه، هەر بۆیە بە جیهانگەری (عەولەمە Globalisation، و بە پڕۆژە جاسووسی "ئیشلۆن Echelon" هەو، دەیانەویت تەواوی جیهان بئەمەریکینن و بیخەنە ژێر چاودێری و کۆنترۆلی خۆیانەوه. ئەمەریکا و ئەوروپا و خۆراوا، شەو و ڕۆژ دەهۆل بۆ دیموکراسی

لێدەدەن، لێ ئەوان دیموکراسییان بۆ خۆیان دەوێ، نەك بۆ جیهانی سییەم و چوارەم و دەیەم. دیموکراسی پۆژاواوی دەكاتە هەلبژاردن و كە زۆرینە بر دەوێ (برەندە) ¹ بوو لە هەلبژاردندا، دەبێ كە مینە ملی بۆ كەچ بكات و قایل بێت بەوێ، كە زۆرینە كارگێری حوكومەت بگرتتە دەست، كەچی لە ئەلجەزایر، كە ئیسلامییەكان بە گوێرە دیموکراسیی خۆراواوی لە هەلبژاردندا بر دیانەوێ و دەبوو كارگێری بگرنە دەست، پۆژاوا لێنەگەر و دەسبەجێ لێدران و پاوكران. لە توركیا حیزبی رەفاه ²، كە دیموکراسییانە خۆراواویانە، بر دییەوێ و كارگێری گرتتە دەست، دواتر لەشكر بە فەرمانی پۆژاوا، چونكە وەك دەسگایەك بۆ خۆی سەر بە خۆراواویە، وەدەریان نان. تەواوی دیرۆکی مرۆقیانەتی، ملانی و پێكدادان و جەنگێكە، لە نیوان زۆردار و زۆرلێكراو، موعاویە و عەلی، دەوڵەمەند و هەژار، چەوسینەر و چەوساوە، یەزید و حوسەین، دارا و نەدار، داگیركەر و داگیركراو، عوسمان و ئەبوزەر، سەردەست و بئەست، سەرمایەدار و كارگەر، تیر و برسی، سەرمایەداری و سۆسیالیزم، بەشخۆر و بەشخوراو، ئیمپریالیزم و گیفارا، ئەنفالكەر و ئەنفالكراو، پینۆشی و ئاللیندی، هیزدار و بیهیز و دەسەلاتدار و بئەدەسەلاتدا، من بۆ خۆم لایەنگر و لەتەك و سەر بە زۆرلێكراو، عەلی، هەژار، چەوساوە، حوسەین، نەدار، داگیركراو، ئەبوزەر، بئەست، كارگەر، برسی، سۆسیالیزم، بەشخوراو، گیفارا، ئەنفالكراو، ئاللیندی، بیهیز و بئەدەسەلات دەزانم و لە خانە ئێواندام و پینۆشی وایە هەلوێستی راست و دروست و مرۆقەنەش دەبێ وا بێت. ئەمەریكا و ئەوروپا و پۆژاوا، لە بەرژەوێندی سیاسی و ئابووری و فەرھەنگی خۆیانەوێ و بێ گوێدانە هیچ ئاكار و رەوشت و رەوتار و بەھایەکی مرۆقەنە، دەنۆرنە جیھان و ئەگەر حیساب بۆ خەلكانی دیکە ئێو دنیا بەش بگەن، ئەوا حیساب بۆ خەلكانیك دەكەن، كە بۆ بەرژەوێندیان و بە قازانجیان، كار دەكەن، یا دژی بەرژەوێندیان كار دەكەن و زیان بە قازانجیان دەگەن. ئەمەریكا و ئەوروپا و خۆراوا، هیندە ملھور و لووتبەرز و رالەخۆبوون، كە تاكە یەك زمان تێدەگەن، ئەویش زمانی زیانیگەیان و لێدانی رەگی ئابووری و سووكایەتیكردنە بە سیاسەتیان. مەزنترین تروكردن و سووكایەتیەكیش، كە تا ئەوڕۆكە بە ئەمەریكا كرابێت، شكستیان لە قییتنام، گرتنی سەفارەتەكەیان لە تاران لا لایەن شۆرشگێرانی پێرەوانی ئیمامەوێ، لە سەرەتای شۆرشێ ئێراندا، تەقاندنەوێ سەفارەتەكانیان لە بەیرووت و كینیا و تەنزانییا و دواتریش ئەمە 11 ی ئەیلوولە. كورد كە بۆ خۆی بەشێكە لە، نەك جیھانی سییەم، بەلكە جیھانی دوای بیستەمیش، زۆر سەیرە، كە هیندە و بەو خەستیە، دەم لە جیھانگەری دەكوتیت و دژە تەرۆریزم و ئەوانە قسە دەكات. دیارە كە دەلیم كورد، مەبەستم نووسەر و ئەھلی قەلەم و سیاسەتكارانیەتی، دەنا برسی و چەوساوە و بئەدەسەلات و هەژار و خەلكانی چینیەكانی خوارەوێ جفاکی كوردی، ئەو جۆرە فشانە ناكەن و ئەوان "بۆ نان دەگەرین و خەرپزە بەلایانەوێ ئاوە". دەلین "ئەسپیان نال دەكرد، قرژانگیش لاقی هەلدەبێ". كورد، كە بە درێژی میژوو، لە پەراوێزی پووداوەكاندا بوو و هەمیشە كارتێكراو بوو و پۆلیکی لاوەکیانە بزوینراوی پارسەنگاسای یارمەتیدەری هەبوو و خەلك حیسابی تەرۆریستی بۆ خۆی دەكات - كوردی عیراق لە لایەن عیراقەوێ، كوردی توركیا لە لایەن توركیاوێ و كوردی ئێران لە لایەن ئێرانەوێ، بە تەرۆریست دادەنرین، لێ كوردی عیراق لە لایەن ئێرانەوێ و كوردی توركیا لە لایەن عیراق و ئێرانەوێ و كوردی ئێران لە لایەن عیراقەوێ بە پینۆشەر و تیکۆشەر و خەباتكار دادەنرین. لە چاوی پۆژاوايشەوێ تێكدانی نەخشەیی هەموو دەوڵەتێك، ئەگەر لە سەر دەستی خۆیان و بە قازانجی خۆیان نەبێت، كارێکی

¹ لە بری "براو"، من وشە "براو"م بێ هەلەبە، چونكە "براو" لە سەر كێشی "كراو" و "سراو" و "خوراو" و ئەوانە دیت، كە دەكاتە حالەتی كارتێكراوی نەك كارایی.

² دواتر بوو بە فەزێلەت.

تەرۆریستانهیه- کهچی پیی وایه ئەگەر دژی تەرۆریزم و ئیسلام و ئەوانه قسان بکات، ئیدی حیسابی شارستانی و ژاریبی بۆ دهکەن و بهوهش دهچیته ژیر چهترهکهی ئەمەریکا و ئەوروپا و خۆراواوه. هەر ئەو ئەهلی قەلەم و سیاسهتکارانهی کورد، که ئەورۆکه سەرجهم بوونهته درویشی ئەمەریکا و پۆژاوا و کهمهنکیشی تهکیهکانی "کۆشکی سپی" و "10 Downing Street" بوون، تا دوینی ریبوارانی تهریقهتی مارکس و لینین و هاوپی ماو بوون. من ئیستاش وهک ههموو دهمیکی دی، پیم وایه، ئەم خۆراوازهدهیی و ئەوروپا زهدهیی و ئەمەریکا زهدهیی، خۆخهله تانندن و دهرده و دهشی ههرجی زووتره، به شوین درمان و چارهسه ره کهیدا بگه پین و لهو بازنهیهی که تیکهوتووین، خۆ قوتار کهین. کوردیش وهک تهواوی چهوساوهکانی دیکه ی جیهان، دهشی وه دووی که سایهتیی و ناسنامهی خۆی بکه ویت و خۆی بدۆزیته وه و دژی ههموو ئەوروپاییان و ئەمەریکاییان و پۆژاوا و ایاندنیک بوهستیته وه.

2001-10-8

تیبینی کوردستان نیت:

ئهم نووسینه بپروچونی حاره نه که بهت، کوردستان نیت له ناوه رۆکه کهی بهرپر سيار نیه.